

при влаштуванні на роботу, за допомогою новітніх технологій будуть виявлені випадки порушення АД, що стане підставою у відмові у працевлаштуванні.

Наостанок, необхідно зазначити, що неухильне дотримання АД забезпечить не тільки «довіру до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень» (як зазначено у ч.1 ст. 42 вищенаведеного закону), а й суттєво підвищить їх якість.

Список посилань

1. Про затвердження Порядку присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам: Наказ МОН від 14.01.2016 р. № 13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0183-16#Text> (дата звернення: 17.10.2023 р.)

2. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 17.10.2023 р.)

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-345-6-123>

КУЛЬТУРА АКАДЕМІЧНОЇ (НЕ)ДОБРОЧЕСНОСТІ: «ЦІНА ПИТАННЯ»

Ляшенко О. М.

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри управління та організаційного розвитку
Український католицький університет
м. Львів, Україна*

Історія про те, як вчать американських криміналістів відрізняти справжні доларові купюри від фальшивих, мабуть є найбільш вдалою ілюстрацією того, чому боротися з проявами академічної не доброчесності недостатньо, і, власне, безперспективно. Американським криміналістам ніколи не показують фальшиві купюри, лише справжні, і тому коли вони натрапляють на підробку, відрізняють майже її на рівні підсвідомості. Ця (напівхудожня) преамбула про те, що нескінченній битві з академічною недоброчесністю може бути протиставлене лише системотворення культури академічної доброчесності, результати розвитку якої формуватимуть новий ландшафт доброчесності у різних

сферах суспільного розвитку. Розглянемо три з них: державне управління, військова справа і ведення бізнесу.

Термін «добročесність», окрім чесності та сумлінності, є також синонімом поняття цілісності, яке часто використовується у питаннях національної безпеки: забезпечення цілісності національної території є завданням, яке виписане у багатьох національних конституціях [1]. «Провайдером» такого підходу має бути сектор державного управління, одним з маркерів не доброчесності якого є прояви корупційної поведінки. Переважна кількість корупційних скандалів, відомих в Україні, пов'язані з держпосадовцями, які отримували освіту у вітчизняних ЗВО за часів, коли поняття академічної доброчесності практично було відсутнє навіть у термінологічному просторі.

Очевидно, що цей ланцюжок «академічна недоброчесність – корупція – загроза національній безпеці» може потребувати спеціальних кількісних досліджень заради встановлення, до прикладу, кореляційного зв'язку, однак логіка такої залежності вибудована з опертям, до прикладу, на корупційні прояви в оборонно-промисловому комплексі, які на початку 2014 року суттєво послабили національну безпеку України, а також далися взнаки на початку повномасштабного вторгнення рф в Україну. Не меншою загрозою національній безпеці України є відсутність культури академічної доброчесності серед представників профільного міністерства. Більше того, вплив цієї загрози гіпотетично можна визнати навіть більшим для національної безпеки, ніж виключно у сфері державного управління, академічна не доброчесність є «отрутою» для абсолютно усіх сфер суспільного розвитку.

Доброчесність як чеснота часто вживається стосовно військових. Наприклад, в Сухопутних військах США доброчесність вважається однією з семи головних чеснот, а в настанові «Основи початкової бойової підготовки Сухопутних військ» зазначається що «із зростанням твоєї доброчесності зростає довіра оточуючих до тебе» [2]. Зрозуміло, що цим настановам навчають, отож, культура академічної доброчесності тут також виступає безпосереднім «скульптором» національної безпеки, який діє засобами м'якої сили.

Насамкінець, про зв'язок культури академічної доброчесності і культури ведення бізнесу. Екстремальним доказом такого зв'язка є факти рейдерства, які не припиняються навіть підчас повномасштабної війни рф проти України.

Таким чином, перефразовуючи відомий вислів сера В. Черчилля, можна підсумувати, що за формування культури академічної доброчесності треба платити, а за її відсутність – розплатуватися.

Список посилань

1. Anti Corruption is Signed into Treaty, WBI Themes (7 January 2004), <http://info.worldbank.org/etools/docs/library/95071/merida/index.html>.
2. Jeremy Pope, Confronting Corruption: The Elements of a National Integrity System, TI Source Book 2000 (Berlin: Transparency International, 2000), www.transparency.org/publications/sourcebook.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-345-6-124>

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ, ВІДКРИТА НАУКА ТА ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У ДІЯЛЬНОСТІ НАУКОВЦЯ

Майстрюк І. С.

*здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди
м. Харків, Україна*

На сьогоднішній день наука та інформаційно-комунікаційні технології постійно змінюються та розвиваються. Варто зазначити, що академічна доброчесність, відкрита наука та штучний інтелект у діяльності науковця є взаємопов'язаними поняттями, які впливають на розвиток сучасної науки та її майбутнє. Ці компоненти стають все більш актуальнішими у зв'язку з розширенням можливостей штучного інтелекту у наукових дослідженнях та впровадженням принципів відкритої науки.

Як зазначається у статті 42 Закону України «Про освіту», академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та впровадження результатів наукової діяльності [1]. Варто зазначити, що академічна доброчесність означає дотримання стандартів моралі та етики в науковій роботі, а саме: достовірне представлення матеріалів і результатів дослідження; обґрунтування використаних методів дослідження; повага до інтелектуальної власності інших науковців тощо.

Аналізуючи статтю 42 Закону України «Про освіту» зазначимо, що принципи академічної доброчесності ґрунтуються на відкритості науки [1]. Відкрита наука – це новий підхід до подачі наукового дослідження, результати наукових досліджень надаються до широкого